

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40
Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
30 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
lază.

Răbdarea s'a sfârșit.

Vicepreședintele partidului național condamnă orgiile ziarului autorizat.

Suflete moarte.

El cea mai crudă ironie a soartei, că unul din cele mai nemiloase rechizitorii ale unei societăți va vedea lumina zilei pe românește mai întâi în sarbedele coloane ale „autorizatului”. Grandioasa operă a marelui scriitor rus, care s'a apropiat de nenorocitele sale figuri ca să le scruteze păcatele din adâncul sufletului, se potrivește de minune pentru Acachie Acachievicii, Vasile Vasilevicii și Ciucur Ciucureji noștri. În „Sufletele moarte” Nicolae Gogol e judecătorul vieții publice din Rusia. Marele „Revizor” a căutat să analizeze compoziția chimică a atmosferei publice din Rusia. El însuși s'a speriat de ceea ce a văzut și ca un titan puternic, adunând tot gunoiul și toată tâmpenia vieții rusești, le-a ridicat pe umerii săi și le-a pus la vederea tuturor. Cere viața pentru „sufletele moarte” și voia să verse un conținut în viața goală și pustie a nenorociților săi.

„De ce sunt omenii vii? — se întreabă el. — Spre ce ideal năzuiesc? Unde-i duce sborul lor? Înalt și liber se avântă ei sub bolta cerului? Au înaintea lor zarea luminoasă?”

Și strașnica revizie — să zicem „înfricoșata clipă” a reviziei — îi dă lui Gogol o experiență amară.

Fiindcă a spus adevărul scriitorul rus a suferit în viață mult. Decepțiile îndurate și durerea, care i-a ars sufletul ca focul, nu i-au dat răgaz să scrie cealaltă parte a romanului său, să ne zugrăvească „Sufletele vii”, așa de desăvârșite cum ar fi crezut el.

Acum fă o roată cu ochii, iubite cetitor și spune ce se petrece în jurul tău. De un an de zile un scriitor a îndrăznit să facă o mică revizie în viața noastră publică. N'a șters bine de mușegaiu nici vorbele cutărui „Cicicov” al nostru și iată-l împresurat de toată haita „sufletelor moarte”. Nici nu s'a atins încă de falșul vâl al autorității care acoperea de ochii lumii nuditatea nu prea rotundă a Vasile Vasilevicilor și iată-l izbit de săgețile curajioșilor reprezentanți ai „sufletelor moarte”. Astăzi ei țin judecată asupra „revizorului” și tu nici nu poți să rizi, ca cetitorii lui Gogol, de îndrăzneala lor, de judecata și de sentința lor.

Auzi-i cum vorbesc:

„Noua generație”, pretinsa nouă generație, care de fapt nu e decât o gașcă de naufragiați morali, de vanitoși și de materialisti, își dă seamă, că nu se poate bucura de avantajile unei renunțări la „drepturi imprescriptibile” decât dacă vor trece cu popor cu tot în tabăra „realismului”.

E revolta lui Acachie Acachievicii împotriva „Revizorului” în cuvintele aceste, care cuprind o caraghioasă, ca să nu zicem perfidă aluzie. Dar vezi *poporul* îl teme ceata distinselor „suflete moarte” și, primejdia e mare, căci „gașca naufragiaților morali”, a „vanitoșilor” și „materialiștilor” vrea să mântuie neamul românesc de „avantagiile”, ce cu atâta risipă le împărțesc în cuprinsul țării noastre și în cadrele partidului semenii figurilor din „Sufletele moarte”.

Gogol mai are o povestire, care ar merita să fie tradusă pentru „autorizatului”. E instructiva povestire „Nasul”.

Maiorului Kovalew i-a căzut nasul și de aici pornește o cumplită tragedie pentru el.

Astfel de „maior Kovalew” sunt și la noi nenumărat de mulți. Pentru ei lipsa nasului formează cea mai mare nenorocire a vieții lor, fără să-i tulbure însă câtuși de puțin alte defecte, cari îi mutilează. Unul strigă în gura mare, că-i primejdii „autoritatea”, cealaltă se simțește atins în mult maltratatul idol al „disciplinei”, iar al treilea cu o inaginație mai bogată crede în seriozitatea articolelor sale, care nu au decât darul să stârnească risul nostru. Și te întrebi atunci ce deosebire-i între maiorul Kovalow, cel fără de nas, și între d. A. C. Popovici spre pildă. Care-i mai nenorocit? Maiorul fără nas sau citavul domn dela București, care crede, că dânsul nu-i sofist și nu-i caraghios, că-i dă la mir lui Goga și că toate vorbele lui sunt sămânță curată și nu pleavă.

Pentru cetitorii noștri vom mai scoate din când în când câte-o figură din galeria „sufletelor moarte”.

Căci, credem, că și „autorizații electorali” îl publică acest roman pentru tâlcul, ce i-se poate da.

Atacurile nesăbuite ale organului zis autorizat, împotriva „Tribunei” și în special împotriva dlui Octavian Goga, au trezit o adevărată furtună de indignare în sânul societății românești de pretutindenea. Acestei revolte generale i-s'a făcut interpret prin rândurile pe cari le publicăm aici, d. N. Ivan, distinsul asesor consistorial din Sibiu și vice-președinte al partidului național:

Domnule Director,

Vă rog, să binevoiți a publica următoarele rânduri, în cel mai apropiat număr al ziarului Dvoastră:

Urmărind cu atențiune polemicile ziarelor noastre, constat cu cel mai adânc regret, că în timpul din urmă discuțiile publicistice au depășit cu totul limita obiectivității, și că în locul argumentelor în cari s'ar putea lămuri situația actuală, au început să lucreze patima și ura cea mai înverșunată. Feliul cum d. A. C. Popovici ține să acopere de insulte numele meu și nepătat al scriitorului nostru Octavian Goga, nu poate intra nicidecum în sârmăle mele. Am convingerea, că omul al cărui scris l'am considerat totdeauna ca o întrupare superioară a aspirațiilor noastre naționale, nu poate fi luat la poană de câtră unii din bărbații politici ai neamului nostru, pentru care el a luptat cu toată puterea talentului său și pentru care tocmai acum e în pragul închisorii dela Seghedin. Dacă totuși o face cineva, trebuie socotit, cred, numai ca expresiunea propriilor sale păreri izolate. În orice caz, nu pot admite, ca să se tipărească nemenea injurii, în organul special al partidului național, pentru care partidul Octavian Goga s'a expus cu scrisul și cu sângele sub ochii noștri.

În calitatea mea de vicepreședinte al comitetului național, îmi împlinesc cea mai elementară datorie față de conștiința mea și față de obștea românească, când protestez în publicitate împotriva acestor cări de lucruri, pentru cari nu mă pot angaja la nici o solidaritate, și vă rog să puneți capăt pentru a feri lumea noastră de aici de urmările unor desbinări și mai dureroase.

Acest comunicat, l'am trimis tuturor ziarelor noastre cotidiene.

Vă rog să primiți asigurarea distinsei mele stime.

Sibiu, în 22 Decembrie st. v. 1911.

Nicolau Ivan.

„Necesități de o din practică” așa numește în numărul său de azi „Budapesti Hirlap” aspirațiile militare ungurești. O denumire nouă, care tradează că broasca din fabula lui Aesop s'a umflat până să se închipuie bou, deși, grație lipsei de energie a celor dela conducerea monarhiei, încă n'a crepat, — durere... „Budapesti Hirlap” dă ca principală cauză a nesiguranței interne în monarhie refractarismul cercurilor militare conducătoare față de aspirațiile ungurești, pe când noi știm că tocmai spiritul de conciliantă față de aceste afaceri a adâncit multele rane interne ale vieții politice în monarhie.

*

Programul de muncă al camerei. Cetim în ziarele ungurești: Camera își va începe ședințele Joi, săptămâna viitoare. Se va continua discuția bugetului și în primul loc discuția bugetului de justiție. Va urma apoi bugetul honvezimii și chiar la sfârșit portofoliul de finanțe. Se speră că aceste discuții nu vor dura mai mult de patru până 'n cinci zile, mai trebuind rezolvit și proiectul de apropiatiune. Pe durata boalei contelui Héderváry, care a fost supus unei operații medicale, guvernul va fi reprezentat de ministrul de finanțe Lukács.

*

Convențiunile comerciale dintre Austro-Ungaria și statele balcanice. Zilele acestea se va prelungi, pe încă un an, adică până la finele lui 1912, aranjamentul comercial, cu clauza națiunii celei mai favorizate, dintre Austro-Ungaria și Bulgaria. Negocierile definitive pentru convenția tarifară tergiversază, din cauza unor neînțelegeri, privind importul de zahăr și cai din Austro-Ungaria.

Comisiunea delegaților otomani, pentru negocierile încheierii convențiunii comerciale dintre Austro-Ungaria și Turcia, a ținut ședință în ziua de 12 Decembrie st. n. c.

Comisiunea a elaborat un proiect de tarif vamal general autonom, tarif care va servi ca bază pentru negocierile încheierii convențiunilor comerciale cu toate statele.

Acest proiect de tarif va fi depus în curând în Camera.

Să ne lămurim.

De Vasile C. Osvadă.

Urmând unui firesc sentiment de a-mi alătura și eu prea modesta muncă pornirilor, ce năzuiesc îmbunătățirea rodniciei munci naționale — am ajuns în gruparea zisă „otelită”. Și azi mă găsesc și eu între cei ce și comunică păreri și frământările sufletești cu masele mari ale poporului — prin coloanele „Tribunei”.

S'a împlinit anul de când comitetul nostru național, întrunit — augmentat — în consfătuirea dela Budapesta, a fixat că „Tribuna” prin scrisorile ce le publică s'a făcut vinovată de tradare națională.

Infiorat și eu, ca mulți alți aderenți sinceri ai partidului, am urmărit și am recitat publicațiile „Tribunei” să-mi confirm grava acuzație.

Poate să fiu mai mărginit în judecarea „marilor chestiuni”, ce au legătură cu „înalta politică”, cu care eu n'am nici o legătură — dar mărturisesc și confirm în public pe dragostea a tot ce am mai scump că vreme de un an, de când urmăresc scrisorile „Tribunei” sub raportul învinuirii de tradare, n'am găsit nici cea mai mică dovadă pentru confirmarea gravei acuze a comitetului.

De altfel eu găsesc o imposibilitate în presupunerea că un Goga, Lupas, Agârbiceanu, Borcea, Ciura, Ghibu, Chendi, Soricu, Sextil Pușcariu, Raducanu și o întreagă pleiadă de scriitori și muncitori d'aci și din Regat — susținătorii și îndrumătorii intelectuali ai „Tribunei” — să fie măcar bănuți ca trădători.

Dacă s'ar ivi minunea ca și aceștia să poată fi măcar bănuți de tradare, atunci neamul nostru e în pragul prăbușirii sub greutatea propriilor păcate și neputințe. Și atunci e de prisos — și apărarea, căci cine se gândește de pâne pe seama morților?!

Așa judecând, dar mai ales urmând glasului inimii mele, mi-am alăturat și îmi alătur și eu modestele judecăți și păreri acestui grup, care și-a ales ca mijloc de propagandă a frământărilor sufletești ziarul „Tribuna”.

Până de curind aveam credința, că din discuțiile aprinse și de multe ori făcute pătimase prin focul luptei și năzuinței de-a convinge se va desprinde o lămurire rodnică pentru interesele obștești ale neamului.

Credința mea ca și a altor mulți optimiști — începe să se destrame.

Comitetul național a deschis porțile răfuieților personale, a îngăduit să i-se însușească com-

petența partidului întreg, și a concentrat forțele pentru nimicirea unor închipuiți „trădători”; a îngăduit să ni-se terfelească simțiri — și toate sub cuvânt de a salva organizația și disciplina și autoritatea partidului, și nu a comitetului, mandatorul acestui partid.

Ajuns până aci, îmi iau voia să fixez câteva lucruri așa cum le pot eu, umilit subscriberul:

Înainte de conferința ultimă dela Sibiu am fost distins împreună cu avocatul și prietenul meu Dr. Gheorghe Dubleșiu din partea comitetului național executiv, prin scrisorile iscălită de d. Dr. Ioan Suciu cu conducerea cercului „electoral” al Hunedorei. În preajma conferinței dela Sibiu am fost ales împreună cu același prieten Dr. Dubleșiu prin conducerea comitatensă a partidului național delegat la conferința din Sibiu. Întors acasă alegătorii și intelectualii din cerc m'au ales pe mine vice-șef, pe d. Dr. Dubleșiu președinte al cercului electoral al Hunedoarei.

Cu toate aceste — nici eu nici Dr. Dubleșiu — în cei din urmă 6 ani n'am primit și nu ni-s'a cerut prin comitetul nostru național, nici un fel de aviz, nici un fel de îndrumare, nici un fel de hârtie, oficială ori neoficială.

De doi ani, și în special în anul ultim încheiat, s'au ținut o mulțime de ședințe ale comitetului național în care se zice că „s'a raportat despre situația partidului” că „s'au discutat chestiuni curente de ale comitetului” și că „s'au luat hotărâri”.

Nici odată, însă, nu ni-s'a cerut nici o informație și n'am primit nici un aviz ori vre-o îndrumare, ce trebuia să premergă și să urmeze ședințelor comitetului, dacă avem organizație și dacă ni-se cere disciplină.

Și cum n'am primit noi pentru cercul Hunedoara, n'au primit, după cum m'am informat nici conducerile celorlalte cercuri din țară.

Se spune că se lucră la o organizație oarecare, că s'ar fi instituit un birou permanent al comitetului, etc. Din toate aceste noi însă nu știm nimic, nu ni-s'a cerut și nu ni-s'a dat nici o lămurire — nici odată.

Cu cine și prin cine dar se face organizația și în ce rezidă mult apărata „disciplină” de partid? Ce face comitetul pentru impunerea și folosirea „autorității” sale? Cari sunt legăturile comitetului cu membrii și cu organizațiile partidului?

S'ar crede, poate, că din motive de tactică comitetul central comunică numai cu conducerea comitatensă a partidului. Eu sunt membru și al acestei conduceri dar nici în calitatea asta n'am auzit, n'am înțeles, n'am văzut vre-un comunicat oficial al comitetului național. Nici chiar pe vremea alegerilor.

Ruini...

De C. Spiridonescu.

După ce am pribegit un an prin lumi străine, întrebând de fiecare stea, ce zări luminează, în cari ape își desface cununa de raze, m'am întors în satul meu.

Acelaș scrînciob din bătătura crișmei întindea în amiază de vară brațele a desnădejde, acelaș tei umbros zugrăvea arabescuri ciudate pe perețele primăriei.

Pădurea revărsată pe coastă ca un ostrov de verdeață când simțeam fiorul primăverii, ascundea aceleași izvoare gălăgioase... iar apa lor, ca și odinioară învârteția frunze moarte, sau ducea la vale un mănunchiu de flori.

Ulițele satului erau pustii; doar câte un stol de vrăbii gureșe se ascundeau în gardul, unde trandafirul sălbatec cu flori roșii și gheorghina cu floarea ei bătută se înfrățeau cu spinii...

O oasă de copii, ce izvorau din dosul porților se alunga pe uliță, învăluită într'un nor de praf, pe când ultimele scânteieri ale amurgului încununa plopul singurateci.

Un dulău, paznic al pustiului din jurul casei, tolănit pe stratul de băzdoage înflorite, mă privea iscoditor.

Am urcat cărarea ce taie dealul din preajma casei noastre.

În vale căsuțele albe, păreau niște pietre prețioase, revărsate de un val, ce a izvorât din adâncuri întunecoase de păduri, iar în față-mi biserica își înălța crucea dintr'un ostrov de brazi.

Dintr'un decor de verdeață, răsărea crucea

luminoasă, fulgerătoare. Două linii ce se tăiau curmeziș în înaltul cerului spuneau ce tănuiesc brazii, cari au în freamătul lor prelung ceva din fiorul unor povești netălmăcite încă.

Două linii însemnau o cruce, care lucea în noapte, de credeai că miile de astre ale infinitului își fărâmau lumina de ele.

Am văzut odată tabloul acesta copiat, de unul căruia îi plăcea să scuture penelul, asemenea unei flori, ce și risipește poleul petalelor, ca la atingerea unei mâni nevăzute.

Am trecut pe lângă biserică și am simțit venind de peste morminte suflul misterios care îți oprește cuvântul pe buze...

Un vânt ușor împărțea miresmele florilor crescute pe morminte și atunci am revăzut mormântul bogat în flori a unei verișoare, care a dus cu ea și dragostea dintâi și cea mai curată, am revăzut și pe al cucernicei bunici, care a îngrijit odată de pânea altarului.

Cu o privire caldă am învăluit casa bunicului, unde singur a rămas de strajă pustiului... În tovarășia unei verișoare, care își cântă dorul cu privirea rătăcită în zare, el îngrijește de albine, a căror simfonic zvon e ultimul psalm care îl mai învață...

Fără voie am ajuns în fața unei case părăginate, înecată de bălării, cu ferestile sparte, pe care intră hohotind vântul...

La marginea satului, înfiptă într'o coastă de deal, de unde năzuiesc s'o ridice vânturile în slavă, era odată cetatea ce închidea pe aleasa visurilor mele...

Îndărătul perdelelor, totdeauna pe jumătate

lăsate, ca să pară că tănuiește mai mult mister, luceau doi ochi mari, visători în cari părea că se topește infinitul. Două albastrele rourate păreau ochii ei extaziați de fericire.

Pe atunci noi, strînși unul lângă altul, ea de teama vântului de afară, ne tălmăciam visurile și ne spuncam cuvinte de iubire...

Dar într'o zi de April, când rîndunelele căutau cuibarele părăsite adăugând ceva la pereții ce-aveau să tănuiască o dragoste nouă, am auzit că a plecat și că s'au stins luminile, ce apăreau, ca 'ntr'un miraj de vis, îndărătul perdelelor pe jumătate lăsate...

De atunci n'au mai răsărit florile, ce creșteau sub mângăierea mânilor ei albe, n'au mai luminat geamurile, ce aruncau în pustietatea aceia ceva din strălucirea unei cetăți medievale.

Părea c'a sălășluit o clipă fericirea și că, ferindu-se de patimile și batjocura lunei a plecat aiurea, unde e cântec și lumină, unde zimbesc îngeri îmbrăcați de sărbătoare și răsună orchestra miilor de păsări.

Oblonite de întuneric au rămas geamurile, ce aruncau altă dată o pată de lumină feerică în singurătatea aceea...

A fost de-ajuns să plece ea, care făcea să se lumineze geamurile la răsărituri, ca 'ntr'o apariție de vis fantastic și în urmă, să înceapă ruina și să sufle vântul nepăsător ca peste un mormânt ce a închis o viață...

Acum, mă plec să mai găsesc straturile florilor, năpădite de buruieni. Caut vre-o petală vestejită și nu găsesc...

În schimb, însă, de un an de zile comitetul se plânge, că e „împiedecat” în activitatea sa; că „nu se observă disciplină”, că nu se respectă „organizația”, că se sparge solidaritatea”.

Și plânsurile aceste s'au schimbat în urmă în atacuri vehemente și în răfuiele personale de ultima speță.

Comitetul și-a înstituit organul zilnic „Românul” și săptămânal „Poporul român” și acum mai nou și-a luat și „Gazeta” dola Brașov.

Dar încolo — nu știm nimic, n'avem nici o veste despre ce ar trebui să ni-se ceară să facem și despre ce suntem noi în drept să cerem să facă comitetul, în temeiul încredințării primite.

Că se cere îndreptarea și primenirea acestor stări de lucruri — e doar firese, ori cât s'ar găsi și mai ales s'ar căuta temeiuri de supărări și de insinuări ca cele cu „spargerile” și cu „tradările”.

Ori cât ar fi de groa și de distinsă însăroinarea membrilor, cari alcătuiesc comitetul național, — discuție asupra activității lor tot începe. Și nemulțămirea eventuală, reproșurile ori cererile unei mai intense activități, socot eu că s'ar putea trata altcum.

S'ar cere de pildă mai întâi concretizarea nemulțămirilor și felul cum se contemplează o activitate mai intensă. Și asta s'ar face, cerându-se aceste date prin comitetele comitatense și comitetele cercuale pe o parte și pe de altă parte direct dela nemulțămii și propunătorii diferitelor acțiuni.

Materialul adunat s'ar preluera, s'ar rîndui și, însoțit de păreri și propunerile comitetului național s'ar distribui tuturor comitetelor comitatense și cercuale și tuturor celor ce au comunicat vre-o nemulțămire ori vre-o propunere.

Aici s'ar discuta și împreună cu informațiile, observările și păreri lor ar ajunge din nou la comitet, care după ce le-ar discuta, le-ar redacta definitiv ținând seamă de principiul majorității și apoi le-ar împărți comitetelor — pentru executare și conformare. Tot așa s'ar proceda și înainte sau cel puțin după fiecare ședință a comitetului.

Așa am înfiripa în curînd o organizație, am ști de-o solidaritate și am avea prilej să respectăm autoritatea comitetului.

Cu jertfele ce se fac pentru „Românul” și pentru „Poporul român” s'ar putea admirabil să se întrecă partea materială a acestui organism și dacă nu — mijloacele materiale s'ar putea și ar trebui să se crește, căci e curios să-ți însușești drepturi

în cadre de partid, când n'ai decât obliganțe morale și de sentiment național înăscut fiecărui Român.

Dacă comitetul nostru primește de ale sale cele publicate de dl Aurel C. Popovici în Nr.-ul 275 pag. 3, coloana 1 și 2, a ziarului oficial al comitetului „Românul”, — prin care se spune că

„comitetul pe care îl numim noi „național” nu a putut și nu are drept să poarte oficial decât numirea „comitet central electoral al partidului național român”

și apoi:

„A pretinde ca comitetul electoral (și al lui nu există!) al partidului național să conducă și să îndrumeze oficial — nu înseamnă că ai vre-o idee nouă, ci înseamnă că te faci de rîsul lumii, domnule îndrumător!... (de vorbă cu d. Goga). — atunci n'am nimic de spus, nici de recriminat.

Dar tot atunci: să mă lase în pace, pe mine și pe Stan și pe Bran și pe ori cine, cu apărările și înjurăturile în numele comitetului. Aștepte atunci comitetul vremi de alegeri și atunci între în acțiune. Deie-mi porunci, impună-mi disciplină și, atunci respect solidaritatea și organizația, care o fi ori care este.

Până atunci, de ce-mi tot cere și de ce mă tot înjură când spun o vorbă, când doar comitetul național nici nu există (după spusele gazetei oficiale a comitetului iscălite de dl A. C. Popovici). În numele cărei „oficialități” dar se face războiera oficială?

Sper însă, și eu, și Stan și Bran și toți Români de bine, că spusele dlui Popovici sunt simple răfuiele și comitetul național există cum există partidul național. Eu nu'mi pot închipui un partid fără comitet executiv. Ori atunci nu există decât partid electoral și pe vreme de pace n'avem nici partid nici comitet.

Eu știu că sunt membrul partidului național român și fiidecă eu exist și alături de mine văd vre-o 3 $\frac{1}{2}$ milioane de Români, toți membri ai partidului — există și acest partid cu comitetul lui executiv, căruia îi adresez umilita mea rugare să facă rînduială — prin organizație faptică.

Căci ne-am săturat de țigării și de vorbe de clacă.

Vis.

A căzut o stea din spuza
Scânteerilor din zare,
A căzut o stea și'n noapte
S'au pornit prin preajmă șoapte
Că s'a stins un suflet mare.

Vraja nopților senine
Stăpânește 'naltul firii.
Murmur tainic izvoarește
Din adânc, și'n tremur crește
Ca un glas al înfrățirii.

De departe, dinspre codru,
Vin doiniri tânguitoare.
Zvon de rugă plânge 'n șoapte
Picurând în miez de noapte
Și se pierde 'n larg de zare.

Și cum stau învins de lupta
Unor gânduri călătoare,
Te visez că'mi ești aproape
Și'n sărut m'atingi pe ploape,
Blânda mea cuceritoare.

1911.

I. N. Părvulescu.

Un mare apologet al credinței: d. A. C. Popovici.

Cu rara-i obiectivitate și calmitate care îl caracterizează, d. Aurel Popovici, spune, într'un articol intitulat „Apostol fără credință” („Românul” Nr. 276), că d. Goga „nu numai că a șovăit în credințele lui, dar s'a lăpădat de însuș(!) legea părinților și strămoșilor săi... și din creștin s'a făcut păgân” și că e „un înstrăinat de neamul său”, că „a uitat pe Dumnezeu”, că „se laudă că nu-i de legea românească”, că „nu crede în Dumnezeu” și că „nu crede în nimic”. Aceste aserțiuni ale sale d. Popovici le susține prin mai multe argumente citate din articolul „Vrem o credință” al dlui Goga, publicat în Nrul de Paști al „Tribunei” și cu citate din poeziile dlui Goga.

Ne-am ocupat în nr. de ieri al „Tribunii” de elementul religios, creștinesc și românesc din poezia dlui Goga. Aici, fără a-i reaminti dlui Popovici citatele pe cari le scoate ocazional din Goethe-păgânul, pentru a dovedi înalta concepție creștină a acestuia, ținem să răspundem numai la ne mai pomenita îndrăzneală a dsalo de a-l scoate pe d. Goga păgân și „apostol fără credință” din articolul „Vrem o credință”.

Cetitorii noștri își vor mai aduce aminte de acest articol, care a fost primit cu o deosebită bucurie de cele mai multe cercuri ale societății noastre. În acest articol d. Goga, pe baza unor amintiri din Scoția, scoate la iveală marea putere a Bibliei și a credinței pentru un popor și, gândindu-se mai ales la intelectualul nostru, care n'are nici o credință, cere ca aceia în mâna cărora e depusă educația generațiilor noastre de mâne, să se intereseze de o bună educație religioasă a acesteia, pentru că altfel, în adevăr, mergem spre prăpastie. Atât a scris d. Goga într'o admirabilă formă străbătută de convingere — și atâta i-a trebuit dlui Popovici, pentru ca din accentuarea că noi, intelectualii, neavând o credință religioasă, trebuie să ni-o câștigăm dacă vrem să nu perdem legătura sufletească sfântă cu poporul — să-l scoată pe d. Goga apostol fără credință, pe Goga care cere o credință și în poeziile căruia e cel puțin atâta miros de tămâie câtă s'ar putea găsi în întreaga literatură poetică românească.

Nu-l vom combate noi pe d. Popovici în acest punct, ci vom lăsa această sarcină în grija acelor, cari sunt puși să păzească credința.

Iată ce scrie despre articolul dlui Goga revista bisericească „Cultura creștină” din Blaj (Nrul 8 pg. 264):

„Vrem o credință”. Sub acest titlu d. Octavian Goga ne dă un articol de toată frumuseța, în Nr. de Paști al „Tribunei” din Arad. Scris sub impresia vieții reli-

Polenul atâtor flori l'a ridicat vântul și l'a suflat pe alte locuri, parfumul l'a împărțit celor patru puncte cardinale, iar acum trece, îngânând romanța cea din urmă și cea mai tristă...

Ce batjocoritor sună cele din urmă note ale cântecului său barbar. Clatină încet vârful cucutei, ce-a răsărit sub cerdacul năruit, apleacă nalba mlădioasă spre trandafirul sălbatec ca într'un ultim sărut, scutură păpădia înaltă, care risipește un nor de puf, împânzind toate cu un giulgiu de uitare și trece pe geam, înfiorînd cenușa rece din soba părăsită...

În toate aceste văd par'că epilogul unei drame nenorocite și fatale, finalul unei povești nepovestite încă, ultimul gest al unei iubiri înșelate, ultimul bulgăre de țărină aruncat desprețitor de un amant ce n'a iubit peste mormântul ei de abia închis...

În ultimele îngânări ale vântului ce trece peste bălării, desleg cele din urmă cuvinte spuse batjocoritor despre o iubire moartă, ca despre un fapt îndeplinit și fatal... și atunci înțeleg că iubirea aceea trăită între florile ce caut să le reinviu cu stropul de lacrimă e și ea ruină ca și casa, cu streșinile sfărâmate de ploii și vânturi, cu pereții îngălbeniți.

Ce poate fi mai frumos cadou de Crăciun?

**O garnitură frumoasă
de piele englezească!**

Unde se poate cumpăra?

La fabrica de mobile: Székely és Réti, Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér 45.

Cumpărătorilor vrednici de încredere se dă și pe rate, fără urcare de preț. — Aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare, saloane și odăi pentru înțelegință. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese — Prețuri excepțional de ieftine. La cerere mergem chiar și în persoană spre a arăta albumul nostru bogat în mustre.

gioase din Anglia — unde d. Goga a petrecut mai multă vreme în curțile lordului Seton Watson — *acest articol este o minunată apologie a religiei creștine, și în deosebi a credinței în Dzeu.*

„Dar propriu nu asta ne îndeamnă, să remarcăm scrisul dlui Goga, despre care de mult știam, că frunzărește cu drag sf. Scriptură. O facem însă, pentru minunatul și atât de tristul tablou ce ni-l zugrăvește despre intelectualii noștri, cărora le spune verde, că nu au credință, ridicând prin aceasta „problema mare și — cum însuși spune — atât de nebăgată în seamă a vremii noastre frământate de patimi mici: *educația religioasă a cărturării noastre*”. O problemă aceasta, care este vitală pentru noi, și dela deslegarea fericită a căreia atârnă succesele neamului nostru, pe ori ce teren”.

Iată ce scrie „Unirea” din Blaj (Nr. 30, 1911): „In foaia din Arad scrie d. Goga un *remarcabil* articol din care extragem următoarele: „Nu găsiți, că ar trebui făcut ceva pentru a ne salva tineretul, dându-i dascăli luminați, cari în școlile secundare să-l învețe credința lui Dumnezeu, și preoți cu gura de aur, cari să cuvinteze aceasta în centrele studentimei noastre universitare? Fiind că așa, cum suntem azi noi, nu știm ce vrem și nu știm unde mergem...”

Ne pare bine, că în sfârșit se ridică și un *glas competent* și dintre mireni, care îngrozit de prăpastia cătră care merge cărturărirea de mâne, și — zicem noi — în care se află inteligența de astăzi, caută mijloacele de salvare, ca tineretul să rămână în credința lui Dumnezeu, izvorul tuturor virtuților”. Și „Unirea” continuă încă pe aproape șase coloane ale articolului ei de fond, ocupându-se de problema pusă de d. Goga, pe care îl aprobă în întregime.

Iată apoi ce zice, în „Rev. Teologică” din Sibiu distinsul teolog Dr. Nicolae Bălan, care, a avut, acum vr'o patru ani, discuții foarte aprinse tocmai cu d. Goga, în chestii de educație a preoțimei, și pe care d. Popovici îl apreciază încă, foarte mult:

„In introducerea articolului ne zugrăvește d. O. Goga, într'o formă literară frumoasă, impresia adâncă, de care a fost robit pe când petrecea la cunoscutul scriitor englez Seton Watson (Scotus Viator), care Duminecă seara, urmând obiceiului din bătrâni, se coboară din saloanele și biblioteca castelului său în sufragerie, în mijlocul servitorilor săi, ca să le cetească din... Biblie. Pe urma acestei scene, la întoarcere — zice d. G. — „cum suiam treptele cu ochii pironiți în pământ, mi-se părea că sunt atât de singur pe lume, atât de învins și fără sprijin în largul vieții”. Vorbește apoi de razimul credinței la Englezi și în viața poporului nostru, iar la sfârșit, arătând înstrăinarea intelectualilor noștri de credință și urmările rele ale acestei înstrăinări, cere o mai pârintească purtare de grijă pentru educația religioasă a tinerimei noastre din licee și a celei dela universități.

Am simțit o mare bucurie, cetind această nouă mărturisire a dlui O. Goga. Nu mă estind mai pe larg asupra fondului de idei religioase, ce-l are, ci de astă dată mă opresc la a o constata. Am speranță, că e-

voluând în direcția bună începută, se va ridica până la nivelul credințelor creștine pozitive...”

Și, ca să terminăm, mai amintim că articolul din chestiune al dlui Goga a fost reprodus și în „Calendarul arhidiecezan” din Sibiu pe anul 1912, calendar pe care îl alcătuiește o comisiune exmisă din sinul consistorului arhidiecezan.

Și acum, mărită nație românească încredințatu-te-ai de absoluta bunăcredință, obiectivitate, calmitate, cinste științifică și naționalism a dlui Popovici, care e mai creștin decât toți teologii dela Blaj și dela Sibiu și decât înseși Consistoriile? Dacă nu, mai ai puțină răbdare, căci d. Popovici îți va dovedi și mai îndesat că aceea ce cred teologii despre d. Goga, care, în paranteză fie zis, e și deputat sinodal și congresual, nu e decât o greșală, o îngrozitoare greșală, pe care d. Popovici, cel mai catolic decât Papa o va îndrepta, scăpând lumea credincioasă de grozava răstăcire în care o a dus d. Goga.

Totuș, — o mică întrebare. D. Popovici, care scria în „Sămănătorul” încăput pe mâna dsale în care și-a și dat duhul, articole despre religie, n'a băgat de seamă în timpul din urmă, că mai mulți bărbați însemnați ai bisericii noastre românești s'au ridicat cu toată puterea convingerii lor împotriva necredinței și au cerut o mai bună educație religioasă a tuturor membrilor bisericii? N'a observat dsa că un om de talia dlui *Virgil Arion* își deschide la Iași cursul său de sociologie cu o lecție despre însemnătatea religiei, a cărei apărare o ia, — că d. N. Iorga („istoricul”, cum îi ziceai dta, dle Popovici mai acum vr'o trei ani, chiar în „Sămănătorul”) sprijinește în mod atât de efectiv mișcarea pornită de „Societatea ortodoxă a femeilor române”, prin conferințe și prin articole, — că *Simeon Mehedinți* dela „Convorbiri literare” la cari colaborează și d. Popovici, face aceleași lucruri pe teren religios? Și n'a văzut dsa, acest spirit care știa să facă sintezele cele mai neașteptate între lucrurile cari n'au nici un fel de înrudire între olaltă, — n'a văzut dsa în preocupările religioase ale unor laici ca aceștia, la cari noi, aici în Transilvania, am dat din parte-ne pe d. Goga, un semn frumos al vremii nouă?

Punem această întrebare dlui Popovici în speranța că dsa va avea *sinceritate* să ne dea un răspuns nepătimaș — dlui Popovici care crede că cea mai imperioasă datorie a dsale e să-l distrugă pe d. Goga.

De încheiere îi mai amintim numai vâinului nostru adversar de soarta fierțatului *Gramă* dela Blaj, care și el s'a făcut nemuritor prin o „critică” asupra lui *Eminescu*, tot așa de inteligentă ca și a dlui Popovici, numai cât era mai cinstită mai puțin pătimașă și mai puțin personală.

Dentist în Cluj.
NAGY JENŐ
* specialist pentru dinți artificiali fără pod în *
CLUJ KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plăcere în rate pelângă garanță de 10 ani.
Dentist în Cluj.

Trăiască calomnia!

Este o zicătoare veche care spune să te ferești de istoria scrisă de cei interesați. Aceasta zicătoare ne vine în minte cetind incriminările de azi ale domului Vlad în „Românul” împotriva „Tribunei” pentru acte și fapte săvârșite înainte cu zece ani, de oamenii grupați în jurul „Tribunei”.

„Poziția mea este forate ușoară, — exclamă d. Vlad — pentru că evenimentele istorice și faptele petrecute nu se pot răstălmăci”.

Cetitorii au pilde clasice înaintea ochilor despre felul cum se pot răstălmăci lucruri nu de înainte de zece ani, ci lucruri de azi pe mâne, urmărite de atenția generală a unui public întreg. Să nu pomenim decât de afacerea cu Cehan, în care s'au produs dovezi în fața publicului. Ce exemplu de restălmăcire n'am văzut însă în fața celor mai clare dovezi.

Dar d. Vlad, nu numai că restălmăcește, ci și pervertește și pe alocuri chiar calomniază. Ii vom lua pe scurt toate noile afirmații.

Întâi spune că n'a luat parte la serbările organizate cu prilejul sfințirii palatului „Tribunii” numai seara la concert. S'a abținut *intentionat* și cu *premeditare* dela celelalte serbări, fiindcă știa, că mai curând ori mai târziu va izbucni conflictul și nu voia ca prezența sa să fie înfățișată, ca și când atunci ar fi avut încă încredere în jurnala „Tribunei”.

Aceasta nu e decât o mărturisire a propriei dsale duplicități. Nu am luat parte la nuntă, nici la ospăț, numai seara la joc. Și cu nuntașii adică și cu dușmanii nuntașilor. Dar lumea își aduce aminte de scuzele domului Vlad, că a fost silit să întârzie și dela nuntă. Iși aduce aminte și de participarea sa a doua zi la prinzul episcopului Papp, împotriva căruia demonstrase în Sibiu pentru că a luat parte la desvălirea monumentului lui Kossuth. Cel ce lua parte la prinzul episcopului Papp, împotriva căruia se grozăvea numai înainte cu o jumătate de an, să fi avut astfel de scrupule pe cari nu le-a avut nici unul din colegii săi? Să o creadă cine poate. Dar în sfârșit e indiferent. Domnii Mamiu Lucaciu, Vaida, cu celebra sa telegramă, Goldiș, Ștefan Pop nu le-a avut. Singur d. Vlad venise *premeditat* numai la joc, cu rancuna în suflet. Păcat că n'a stat acasă.

„Am observat deja pe timpul alegerii dela Nădlac, că între oamenii „Tribunei” există un curent guvernamental”.

Aceasta pare a fi un sentiment subiectiv al domului doctor, care nu precizează nimic și cu care ar fi zadarnic să discutăm. Constatăm numai că la alegerea din Nădlac „Tribuna” a făcut o lună de zile campania cea mai însufletită pentru candidatul național. Redactorii ei — pe acea vreme erau numai doi — dnii Rusu-Șirianu și Sever Bocu, au fost săptămâni de zile în cerc, cutreerind satele și trimițând rapoarte chilometrice despre mișcarea electorală, discursurile dlui Vlad etc. Colectiile noastre, cari, firește nu mai pot fi reproduse, stau la dispoziția ori și cui. E de o reacdință patentă aceasta declarație a dlui Vlad. Cum putea fi între oamenii „Tribunei” un curent guvernamental, când „Tribuna” era organul care făcea acea campanie electorală?

La alegerile generale din 1905 Mangra a voit să candideze cu program guvernamental și a făcut încercarea să câștige pentru aceasta și pe ceilalți aradani — spune d. Vlad.

Inexact! Mangra n'a făcut nici odată încercarea să-i facă pe aradani să candideze cu program guvernamental, acest curaj nu l-a avut Mangra niciodată. Mangra li-a cerut numai în 1905 învoirea aradanilor să candideze ei cu program guvernamental în Boiuș și a întâlnit o furtună de revoltă din partea tuturor. Aceasta e adevărul. Mangra a și renunțat atunci la candidatură. A rămas cei drept pe mai departe între proprietarii „Tribunei”, fiindcă nimeni nu'l putea scoate, dar

de mari bine de zece ani de când a plecat la Orașul mare, nu avea nici o influență asupra candidaturii ziarului. Politicește în Arad avea până în momentul tradării sale numai doi consilieri pe domnii Goldiș și Suciu. Nu venea la Arad nici o dată fără să-și conceteze pe acești doi prieteni, cu cari punea lumea la cale. D. Vlad, care stă în Orăștie de ce afirmă lucruri pe cari nu le cunoaște.

...după ce lui Mangra nu i-a succes să abată pe rădăni dela programul național, părintele Ciorogariu a mai făcut o încercare de a îndupleca pe rădăni să se rupă de ardeleni și să candideze la alegeri cu program guvernamental”.

Fiecare cuvânt din această frază constituie o calomnie or-di-na-ră! D. Ciorogariu lipsește de vre-o cinci zile din Arad, și până ce va veni dânsul însă să-i spuie această calomnie, ne simțim îndemnați să-o calificăm noi precum merită. E trist că un om ca d. Vlad se pretează la repetarea unor astfel de atentate la cinstea oamenilor. În articolul său dintâi încă riscase această afirmație și în loc să vină cu dovadă, azi o repetă din nou. Oamenii einștiți din Arad stau uimiți de această îndrăzneală a dlui Vlad, pe care n'a avut-o nici d. Goldiș, care ținea până acum recordul în această privință.

„Nu este adevărat nici aceea că eu aș fi aprobat cândva alegerea lui Iosif Goldiș sau că aș fi fost pe timpul acela în Arad, pentru că eu prima dată am fost în Arad cu ocaziunea alegerii de episcop a nefericitului Mangra și cred că nu este lipsă să accentuez că regret din inimă acest pas. Am regretat pasul acesta îndată după alegere când am primit informațiuni despre pertractările dlui Dr. Nicolae Oncu, cu d. Gheorghe Szombati, atunci deputat guvernamental, în interesul întăririi lui Mangra de episcop.

N'am afirmat cu siguranță partea întâi privitoare la alegerea lui Iosif Goldiș. Era dar alegerea lui Mangra la care a participat. Intenția de a isbi însă în d. Oncu, iarăș cu o minciună este și aci incalificabilă. L-am înrobat azi pe d. Oncu asupra acestei afirmații a dlui Vlad. Ni-a declarat că ține sub demnitatea sa să răspundă la astfel de calomnii. Ni-a declarat că în viața sa n'a pertractat cu d. Szombati, afară de conversațiile între martori, la bancă, unde trebuie să stea de vorbă cu oricine. Cu acest prilej Szombati, care era deputat guvernamental povestea despre uclirile ce se fac la Széll pentru invalidarea alegerii lui Mangra. Acestea sunt „pertractările” dlui Oncu cu Szombati. Trăiască calomnia! — dle Vlad.

În chestia alegerii din Nădlac spune d. Vlad, că este adevărat că în urma neprezentării listei de candidare românești a fost ales Hász Sándor, aici acesta ajuns în balotaj, a învins Nagy Sándor.

Va să zică n'a învins Hász Sándor ci Nagy Sándor, rectificăm adevărul istoric. Dar lista românească adevărat e ori ba că nu s'a prezentat la vreme? Adevărat e ori ba, că a fost un scandal unic în practicele electorale, de a întârzi lista de candidare, tocmai cu minutele de câte erau nevoie. D. Vlad ar trebui să insiste asupra acestui punct. D-sa e avocat, d. Suciu încă e avocat, știu ori nu când trebuie prezentată lista electorală. De ce n'au prezentat-o la vreme?

„Sustin cu toată hotărârea că d. Ciorogariu a fost contra amestecului nostru în alegerea dela Nădlac”.

Să admitem că este adevărat aceasta — d. Ciorogariu nu e în Arad ca să se explice — ei, ce vrea să dovedească d. Vlad cu aceasta? Că d. Ciorogariu a putut avea o opinie contrară cu a d-sale, care nu i-a fost acceptată. „Tribuna” doar cu redactorii ei a fost alături de d. Vlad, în acea campanie electorală, ce dovadă mai strălucită trebuie deci, că d. Ciorogariu, chiar dacă ar fi fost de părerea să nu se pună candidatură în Nădlac, s'a supus opiniunii celorlalți cari cereau această candidatură.

D. Vlad să nu încerce să mistifice lucrurile, căci mai trăesc și alți martori cari le cunosc. Adevărul îl spunem noi care era. Cercul Nădlacului, e un cerc cu minoritate disparentă a voturilor românești. Vre-o 5—600 voturi românești față de 3500—4000 voturi străine, în majoritate ungurești. Nu știm numărul exact, afirmăm numai cu aproximație. Era aceasta a doua încercare electorală după Dobra a activiștilor. Ajuns în vacanță cercul, românii, potrivit bunului obicei din trecut

au luat angajament față de candidații străini, cari îi cercetaseră de cu vreme. Curentul activist fragil încă pe acea vreme era atât de puțin trecut în conștiința publicului încât localnicii aici nu visau de o candidare națională. Când au auzit că d. Vlad și arădani intenționează să le pună candidatură națională, a venit la Arad, fruntașul Aurel Petroviciu, un om de altfel foarte onerabil, român bun, președintele cercului de azi al partidului național ales la propunerea dlui Goldiș, și s'a rugat să se renunțe pentru acea dată la candidatură națională, pe care dânsul n'ar putea-o sprijini căci și-a dat cuvântul de onoare candidatului guvernamental Hász S. pe care nu l-ar putea călea și n'ar vrea nici să ajungă în conflict cu opinia publică românească nici cu datoriile naționale. Erău oameni în Arad, cari admiteau raționamentul dlui Petroviciu și nu voiau să l'expună nici pe dânsul cediului de a vota contra partidului național, nici partidul unui eventual eșec, dacă unul dintre ei mai influenți oameni de acolo declară că nu poate de singura astădată sprijini candidatură națională. Într-o ce se judecau astfel putea să fie și părintele Ciorogariu. D. Vlad însă n'a cedat, diopotrivă a cedat părintele Ciorogariu și ceilalți, opiniei în majoritate din Arad de a se pune candidatură — și s'a pus. Ce mai vrea acum d. Vlad? E lipsită de orice loialitate acuzația sa pe această temă și e regretabil că scormonește verzi-uscate dinainte cu zece ani, când are atâtea flecării și actualitatea.

Nu corespunde adevărului, că d. Dr. Nicolae Șerban a fost deputat până în clipa, când și-a cedat cercul dlui Vaida, pentru că d. Șerban deja pe timpul coaliției a intrat în partidul național și ca naționalist a fost ales sub guvernul lui Wekerle.

Aici e într'adevăr greu a nu scrie satiră. D. Vlad vrea cu orice preț să l'scoată pe d. Ciorogariu că ar fi vrut înainte cu zece ani să fie guvernamental și ne combate (!) că d. Șerban a ieșit nu înainte cu un an ori doi, cum afirmasem noi, ci înainte cu trei ori patru ani din partidul guvernamental. Unul care a fost 15 ani guvernamental, slujind toate guvernele, n'are nici un eșec, căci a ieșit nu înainte cu doi ei cu trei ani, altul n'a intrat niciodată dar își dai toată simțința zădărnici să dovedești că ar fi vrut să intre în partidul guvernamental. Unuia îi inerminezi deci un gând, celuilalt îi justifici un fapt. Când vrei să te faci ridicol cu orice preț, isbutești câte odată peste vreme.

„Nu-i adevărat, că domnii din comitetul național au sprijinit candidatura baronului Duca în cercul Sască și fiindcă acuza aceasta s'a mai susținut încă și cu alte ocaziuni îl rog pe d. Branște să lămurească în public această chestie”.

Așteptăm deci lămuririle.

„În fine nu este adevărat că după alegerea dela Dobra, nici la a doua alegere nu s'a putut pune candidații naționali nici în Ardeal, nici în Bănat, ci numai în comitatul Aradului, neavând activitatea aprobarea marelui majorității a poporului”.

N'am afirmat nicăiri aceasta prin urmare desmintirea e curat numai de lup.

Am răspuns punct de punct la toate acuzațiunile dlui Vlad, lipsite de orice temei și neavând în sprijinul său decât urile incommensurabile cu cari se judecă azi toate actele și faptele noastre. Asistăm azi la desfrâul cel mai abject cu care este combătut și judecat cea mai frumoasă și cea mai curată energie morală a neamului nostru, care este d. Octavian Goga, ce să ne mai mirăm, că d. Aurel Vlad proprietarul palatului din strada Zrinyi vine să ne combată cu argumente... „istorice”. Dacă ar fi luat cuvântul atunci și ni-ar fi combătut undeva, haid, ai mai zice că are totuși vre-o îndreptățire morală. Dar ce flecării au trebuit să fie aceste lucruri încă atunci, dacă d. Vlad însuș nu li-a aflat de vrednice să le combată în publicitate. Și ce valoare pot să aibe azi, după zece ani, când le găsește de vrednice ale vântura în publicitate. Trist, foarte trist. Ele

sunt problemele cari frământă mintea și preocuparea fruntașilor noștri.

Cât privește ideile și principiile puse în discuție de ziarul nostru, idei la cari un an de zile n'a răspuns și când a răspuns a venit cu alegerea din Nădlac, cu Aurel Petroviciu, cu Mangra, cu Tisza, cu Iosif Goldiș, Burdea, Olariu etc. ne va da voie să nu-i răspundem de astădată. Poate vor veni autorii acelor articole să-i răspundă. Poate... dar după a noastră părere e păcat de orice vorbă.

Părintele Lucaciu la București.

O informație din București ne face cunoscut, că părintele Lucaciu iarăș a apărut prin partea locului și se plimbă falnic și sănătos pe stradele populate ale Capitalei. De mirat, nu ne mirăm de această veste, bine știind, că d-sa are rude pe-acolo și vizitele d-sale sunt datorite mai mult acestor împrejurări de legături intime. Avem însă oare-cari nedumeriri asupra frecvenței acestor călătorii, cari se repetă cu asiduitate, aproape la fiecare trimestru al anului. Și menținem aceste reserve, deoarece, de obicei, oamenii de seamă și diplomații faimoși ai poporului, când poposesc undeva mai multe zile și săptămâni prin alte țări și fac lumea să vorbească despre dânsii, te constrâng în mod firesc să crezi, că mai au și alte misiuni, cu totul speciale. Astfel d. Mihali, de pildă, își are și dânsul rudele în Țară, iar d. Aurel Popovici își vede adeseori prietini din Viena „dela locurile pre-înalte”, — și totuș puțină politică trebuie să fie la mijloc.

Neapărat deci, că dlui Lucaciu i-se poate întâmpla să se ivească pe străzile Bucureștilor și că se mai poate nimeri, că „Agenția Română” să vestiască acest eveniment întregii prese europene, ca ceva ce nu interesează numai rudeniile, căci trece și în domeniul politic. Ca fruntaș de bună reputație al partidului nostru național, ca mandatar al comitetului de disciplină națională, ca secretar general în misiuni de organizare, gesturile părintelui Lucacu, mișcările lui în lume, nu ne pot fi deci tocmai indiferente. Mai ales de când a pus mâna și pe condeiul partidului și s'a intruchipat în apărător fervent și oficial al „Românului”. Astfel de pelerinajuri, făcute de cele mai ilustre figuri politice, ce le are neamul nostru obișnuit, reprezintă pe de altă parte singurile noastre culise diplomatice, dându-ne prilejuri de a afla câteva indicațiuni pe urma lor, fie din presă, sau fie dela informatorii noștri particulari.

Mai întâi însă, aducându-ne aminte de petrecerile mai vechi ale părintelui Lucaciu la București, trebuie să ne înduioșăm de clipa vremii schimbăcioase. Ce vremuri frumoase erau acelea, când d-sa, mergând în Capitala României, era primit cu alai de mulțimea de mii de oameni! Ce însuflețire domnia în sânul tinerimei naționaliste, în frunte cu decemvirii, cari îl aduceau pe Martir, în bătaie de flori.

până la „Hotel Boulevard”, unde fâlfâiau steagurile tricolore și luminau policandrelor strălucitoare deasupra meselor luculice, cari așteptau, doritoare, pe bine-venitul oaspete. Astăzi însă mierla din păduri cică a mai amuțit! Discret, ca ori ce diplomat cu precauțiuni și încheiat în redingota sa civil-canonice, glasul părintelui nu mai răsună către publicul cel mare. În coridorul „Boulevardului” nici un orator nu se mai arată, ca să apere rasa noastră de prigonirile dușmanilor.

În schimb însă, la bătăiele fermecate ale degetelor d-sale, ușile prietinelor și ale cunoștilor îi se deschid grațios și conciliabilele sfetnicilor causei naționale pornesc să se desfășure în jurul d-sale. Părintele Lucaciu astăzi nu-i mai plac orizonturile largi și seninătatea de odinioară din cuvântările sale, ci preferă întâlnirile oculte dela cutare secție a cutărei societăți, sau dela cercul Românilor, fabricați de A. C. Popovici. Aici și în alte cercuri își înșiră apoi o tristă jălanie și-l trec la-crâmile, când espune greutățile din situația comitetului. Căci acesta pare să fie rostul întreg al drumului lung, ce-l face până la Roma românească; de-a duce acolo vestea necazurilor, ce bântuie pe la noi. Între patru pereți și cu uși închise repetă delicatele apostrofe, cunoscute din „Românul”, la adresa tinerilor din Sibiu, cari „cultivă amorul liber și beau palincă la Habermann”. Ridicând mâinile spre cer, jură că „Tribuna” e vinovată la toate mișcărilor, câte le îndură comitetul în campaniile sale oficiale contra prigonirii din partea ungarilor și a desbinării, provocată tot de unguri prin „Tribuna”. Iar terminând cu acest catechism, în care fiecare mărturisire este o gogoriță și o scornitură, după tipicul lui Goldiș, glasul de Stentor încheie vorbirea vulgară cu invitarea către bietul public din jurul său, de a întinde o mână de ajutor în războiul pornit pentru doborârea noastră, a celor dela acest ziar. Fărăste, e epoca abonamentelor la ziarele dela noi și părintele Lucaciu trebuia să ducă numai decât ponosul cunoscut pe pământul fraților din Regat și să samene și acolo ură și vrăjmășie în potruva „Tribunei”.

Aceste sunt numai câteva generalități din propaganda mai nouă a dlui Lucaciu în folosul „Românului”, care, cum se știe între oameni culti și cunoscători ai trecutului nostru, este tot ce-a putut fi mai scorbăd și mai indigest din toată ziaristica noastră din Ungaria și Ardeal. Generalitățile astea le cunoaștem chiar și din excursiunile dlui Mihali la București, cel cu procedări similare cu ale colegului său din comitet. Dar cât pentru amănunte, cari de obicei se pun la dosar, vom vedea, ceva mai târziu, cum se repercutează efectul lor în coloanele autorizatului și care va fi atitudinea viitoare a părintelui Lu-

caeu, întorcându-se iar la agitațiunile locale. E imposibil, ca noi să-i urăm un „bine-ai venit”, câtă vreme suntem convinși, că dsa se reîntoarce deplin satisfăcut din călătoria sa, misiunea fiind împlinită.

Basarabeni pentru limba lor maternă.

Din Chișinău ziarul „Scara” primește următoarea corespondență:

Nici nu mă îndoiesc, că frații noștri din România știu foarte bine cum noi basarabeni, deși numărăm un milion și jumătate de suflete moldovenești, deși ne vorbim limba de bastină și foarte mulți dintre noi, mai ales cei dela sate nu pricepem nici o vorbă când ni-se vorbește în grai străin totuși nu ni-se îngăduie timp de o sută de ani ca rugăciunile să se facă în moldovenește prin biserici și nici copiii să învețe limba lor părintească în școli.

Resultatul acestor măsuri nedrepte, pornite dela cei ce stau în jurul cărmuitorilor atotputernici, a fost că bisericile rămân sărbătoarea aproape goale, iar școlile lipsite de școlari.

Dar cece se întâmplă acuma cu moldovenii basarabeni, s'a întâmplat și cu celelalte naționalități din alte gubernii ale Rusiei și fiindcă rezultatul era același, adică școlile rămăneau pustii, iar bisericile fără închinători, guvernul rusesc s'a gândit la îndreptare și a și propus o lege în Dumă, prin care recunoaște ea în localitățile unde există o limbă națională, acea limbă să fie recunoscută în școli și biserici.

Prin aceasta lege s'au recunoscut limba polonilor, finilor, armenilor, tătarilor, curzilor, mongolilor din Turchestan, bulgarilor, ba chiar și țiganilor. Numai limba moldovenească n'a fost recunoscută de limbă națională și deci cu dreptul de a fi predată în școală și ascultată în biserică din pricină că înșiși deputații moldoveni P. Krupenski și Purișchevici, au declarat în fața întregii Dume, că în Basarabia nu există o asemenea limbă, și că aici toată lumea vorbește numai rusesc.

Se înțelege, cu toate protestările unui deputat armean și altul rus, au fost ascultați reprezentanții Basarabiei ca unii ce erau socotiți că cunosc mai bine starea lucrurilor din ținut.

*

Dar se vede că lucrurile nu sunt menite să rămână tot în starea plângătoare de astăzi, căci o parte din moldoveni au început să ceară cu sârguință recunoașterea limbii moldovenești în toate școlile sătești. Și ca dovadă cât de departe au ajuns cererile lor, e că în ședința de ieri a Zemstvolului s'a vorbit numai de această chestiune importantă.

A. F. Aleinikov, membru în zemstvon, după cearată care e actuala stare de lucruri, cere ca zemstvolul să intervină oficial spre a se da ukazul trebuincios în sensul de a se permite învățământul primar în limba moldovenească.

După aceasta vorbește moldoveanul P. Gore, care spune:

— Deputații basarabeni, cari s'au împotrivit în Dumă, au dovedit cel puțin că n'au nici cea mai mică cunoștință despre istoria Basarabiei și despre faptul că la noi se vorbește mai mult moldovenește pe la toate autoritățile. Poate că vom fi învinovați de separatism, în sensul că voim să scăpăm de Rusia, dar adevărul e acesta: copiii de moldoveni nu știu nici o vorbă rusească din pricină că învățământul nu se predă în moldovenește. Duma a recunoscut și neamurilor mongolice, ba chiar și țiganilor, dreptul de a se folosi în școală de limba lor națională, numai

nouă moldovenilor nu. Cu toate acestea și noi avem limba noastră, avem cultura noastră și prin urmare trebuie să ni-se recunoască și dreptul de a o folosi în școală.

După d. Gore vorbește preotul Lașcov, de asemenea membru în zemstvon cerând același lucru, dacă nu pentru alte motive, cel puțin din considerațiuni pedagogice, căci astfel copiii de moldoveni vor putea învăța rusește; cecece va fi și în folosul moldovenilor și al rușilor.

După ce au mai vorbit încă câțiva înși s'a ales o comisiune compusă din domnii: A. Karra, M. S. Glavee, A. A. Vdner, N. M. Botezatu, M. S. Sărbon, K. A. Mimi și baronul A. F. Stuart, ca să redacteze un raport amănunțit de cele cerute, care să fie apoi prezentat guvernatorului și în urmă guvernului.

Este o veche vorbă moldovenească:

„Începutul este anevoios, că urma vine dela sine” Poate că și acuma se va întâmpla tot așa. Poate că după ce au trecut atâția ani și tocmai acum s'a început mișcarea aceasta, care are simțământul întregii moldovenimi, și care zăcea în sufletul ori cui de multă vreme, să fie ușor dusă la bun sfârșit și să ne vedem și noi moldovenii cu limba și școala noastră, cu rugăciunile și bisericile noastre slobode.

Pentru cultura românească.

Despărțământul Beclean al „Asociațiunii” adresează tuturor Românilor de bine următorul apel:

Credem că e de prisos să Vă lămurim mai deaproape scopul și însemnătatea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. D-Voastră ca conducători firești al plugarilor noștri dela sate, ca cărturar român de sigur veți fi știind, că „Asociațiunea” e un focular de cultură națională, un paznic neobosit al moștenirii noastre celei mai scumpe, al graiului românesc, care adăpostește vechile și noile dovezi istorice referitoare la trecutul neamului nostru, susține școli, ajută tineri lipsiți de mijloace în lupta lor amară pentru pâine, răspundește cărți folositoare în marea mulțime a Românilor, împrăștiă raze de lumină plugarului orbit de întunecatul neștiinței, îl învață carte mai presus de toate — uneste întreg neamul românesc, fără deosebire de confesiune, sub un singur steag, sub steagul culturii naționale.

Nu credem să nu fi simțit în sufletul d-voastre românesc înalta însemnătate a acelei instituțiuni la vederea grandioaselor serbări jubilare de azi vară din Blaj. Farmecul steagului fâlfăitor al culturii naționale a atras o lume imensă la aceste serbări și chiar și șovăitorii au constatat cu mândrie, că „Asociațiunea” ascunde în sine o putere tainică, o forță fenomenală, care e menită să ridice întreg neamul nostru la treapta civilizației, care-i compete. Cu acest steag fâlfăitor în mână ne facem și noi intrarea în casa d-voastre acum cu prilejul sărbătorilor Crăciunului.

Vă aducem și noi o solie îmbucurătoare și Vă vestim înființarea despărțământului Beclean al „Asociațiunii”, de care despărțământ se ține și comuna d-voastre. Cu începutul anului 1912 se începe și activitatea acestui despărțământ și la această activitate culturală dorim să Vă vedem și pe mult stimat d-voastră în șirul muncitorilor.

Referitor la organizarea noastră și la începutul activității culturale, ce voim să desfășurăm Vă comunicăm spre orientare doocandată următoarele:

Comitetul central al despărțământului Beclean al „Asociațiunii” s'a constituit astfel: Director: Dr. Iulian Chitul, medic în Beclean; Vi-

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachatul se retrimite francat.

prezident: Teodor Cotruțiu, protopop on. în Diug; Secretar: Dr. Aurel Iuga, avocat în Beclean; Casier: Ioan Rebrean, casar de bancă în Beclean. Membri în comitet: Ioan Botean, preot în Nușfalău; Dr. Octavian Paveloa, avocat în Beclean; Pompei Făgărășian, dir. de bancă în Beclean.

Despărțământului nostru aparțin 62 comune. 46 din cercul administrativ al Becleanului, iar restul comunelor aparține cercului Cheuchiuș. Comitetul cercual a hotărât, ca primele 3 luni ale anului să se folosească pentru scopuri de propagandă și popularizare și în special pentru achiziționare de membri. Va întreprinde deci un turneu pe teritoriul despărțământului, cu care ocaziune în 12 comune fruntașe (Beclean, Diug, Caianulmic, Tirlisua, Chiuza, Măgheruș, Chethiu, Bozieș, Bendiș, Uifalăul-Cheuchiușului, Rușul-de-sus, Cristurul-Becleanului) va ține prelegeri populare. Terminul acestor prelegeri se va fixa mai târziu și se va publica la timpul său. Va organiza cursuri pentru analfabeți și va înființa agenturi.

Acesta ar fi programul celor 3 luni dela început, după cari sperăm că, întărindu-ne și înmulțându-ne soții de luptă pe arena culturală, vom putea să intrăm cu toată puterea în brazda muncii dătătoare de lumină. Ogorul, în care intrăm acum cu plugul nostru, este un sol bun și productiv, dar e neglijat de tot, e plin de buruieni și ierburi stricătioase. O muncă conștientă deci ne va aduce roade îmbelșugate și mare ne va fi îndestularea, când vom putea culege aceste roade. Să ne încheiem deci rândurile doamnelor preoți, învățători și cărturari români și să începem lupta contra întunericului.

Mult stimate doamne! Cetit-ați scrisul nostru cu luare aminte? Simțit-ați focul viu al dăriei cătră neam ridicându-se în interesul d-voastră deasupra tuturor preocupărilor zilnice? Dacă da, atunci glasul nostru singur nu va suma în puțin.

În numele culturii naționale românești ne adresăm cătră d-voastră și cerem ascultarea glasului nostru. Nu cerem mult. Cerem numai sprijinul d-voastră pentru scopurile culturale ale „Asociațiunii”, — o mică datorie cătră neam, din care faceți parte. Nu credem ca glasul nostru să nu aibă răsunet în sufletul mult st. d-voastră. O datorie neîmplinită are ea urmare totdeauna monstru de conștiință și cel ce-și neglijază datoria va trebui să-și plătească în fața luptătorilor cu fruntea ridicată.

Vă rugăm deci înainte de toate să vă înscrieți fără amânare de membru ordinar al „Asociațiunii” și taxa de 10 cor. să o trimiteți prin mandat postal casierului nostru. Nu eutezăm să presupunem, că vă veți subtrage dela împlinirea datorinței acesteia. Reparați deci greșala, ce ați comis până acuma, stând departe de munca culturală a „Asociațiunii” și intrați fără amânare în șirul membrilor ei. Între popor vă rugăm să ne adunați membri ajutători (cu taxa de 2 cor. anual) și sumele colectate să le trimiteți asemenea casierului nostru.

În comuna d-voastră de sigur sunt mulți plugari români de ai noștri, cari nu știu serie și ceti. Vă rugăm deci, ca să organizați pe timpul lunilor de iarnă un curs pentru analfabeți și să ne avizați despre pașii, ce i-ați interpretat în direcția aceasta. Ve-ți face mult bine prin aceasta popoului în fruntea căruia vă aflați și totodată ve-ți da o pildă vie a iubirii și a simțului de datorie cătră neamul, din care faceți parte. Îndrumări mai detaiate referitor la aceste cursuri, aranjate în cadrele „Asociațiunii” vă punem, la cerere, momentan la dispoziție.

Vă dorim sărbători fericite și așteptăm cu drag eheul glasului nostru.

Beclean, la 3 Ianuar 1912 n.

Dr. Aurel Iuga,
secretar.

Dr. Iulian Chitul,
directorul despăr.

INFORMAȚII.

A R A D, 5 Ianuarie n. 1912

— **Moartea episcopului Timuș al Argeșului.** Din București ni-se telegrafiază: Eri, Joi dimineața a repausat episcopul Timuș al Argeșului.

Episcopul Timuș locuia la biserica Antim.

De două zile Episcopul, care suferea de mai mult timp de boală de inimă, s'a simțit mai rău.

Boala se agravase pe neașteptate, fapt care îngrijea pe cei din jurul înaltului prelat.

Miercuri a fost chemat d. Dr. Buicliu, care i-a dat primele îngrijiri.

Joi noaptea, însă, boala s'a agravat și, după o eriză violentă, Episcopul a încetat din viață.

Vestea a fost imediat comunicată la cancelaria Mitropoliei și guvernului.

Se știe că episcopul Timuș fusese desemnat, de Sinod și de guvern, pentru a fi ales Mitropolit Primat imediat după vacanța parlamentară, când urma să se convoace marele colegiu electoral.

Episcopul Timuș s'a născut în anul 1849 în Iași.

Cursul primar l'a început la Iași, terminându-l la mănăstirea Neamtu. Cursul seminarului de gradul I l'a făcut la Socola. În anul 1871 a fost hirotonisit diacon și tot în același an văduvind, s'a reîntors în seminar și și a completat studiile de 7 clase. În anul 1874 s'a înscris la facultatea de litere din Iași, în anul următor a fost permutat ca arhidiacon la Mitropolia din București, când a primit tineria monahală în biserica Sf. Gheorghe, din mănăstirea Gernioa, unde își are și metania.

Numit în urmă predicator, a fost trimis în 1880 pentru completarea studiilor teologice la Cernăuți, deunde s'a reîntors în 1884 cu titlul academic de doctor în teologie, apoi hirotonisit preot, numit profesor suplinitor în Facultatea de teologie din București și ridicat la gradul bisericesc de Arhimandrit.

La anul 1886 a fost ales și hirotonisit Arhiepiscop cu titlul de Pitșteanul.

În acest interval a fost numit director al internatului teologic și cu titlu provizoriu (1892) la catedra de limba ebraică, Arheologia biblică și Exegesa vechiului testament dela Facultatea de teologie.

La 14 Martie a fost ales Episcop al Eparhiei Argeșului.

Prea Sfinția Sa a publicat mai multe opere teologice: Teologie Dogmatică, de I. P. P. S. S. Macarie, Mitropolitul Moscovei † 1882 (3 vol. trad.) — Tetravanghelul lui Coresi 1561. — Istoria Dreptului Roman de Zaharia (trad.) — Meditațiuni asupra Psalmilor (3 vol.) — Catechismul, de Damascin, episcopul Rîmniceului. — Călătoria la locurile sfinte. — Dicționar aghio-grafic, care cuprinde pe scurt viețile sfinților de peste tot anul.

— **Răsplata muncii.** Din București ni-se scrie Compatriotul nostru dl Luca Rusu, originar din Ardeal (de lângă Teaca), șef de birou cl. III-a, în direcția institutului geografic, a fost înaintat șef de birou cl. II-a.

Felicitările noastre.

— **Dela „Asociațiune”.** Primum următoarele rânduri: P. T. Domni din consemnarea prezentă au binevoit a contribui în scopul înzestrării „Muzeului Asociațiunii” drept rescumpărare a felicitărilor de anul nou 1912, cu următoarele sume

pentru care le exprimăm sincerile mulțumite ale Comitetului central al „Asociațiunii”. Andrei Bărsanu, prof. Sibiu 20 cor. Parteniu Cosma, dir. de bancă Sibiu 20 cor. Alexandru Lebu, mare propr. Sibiu 20 cor. Eugen Vancu, casar la „Albina” Sibiu 5 cor. Constatin Popp, șef de lichidatură la „Albina” 5 cor. Dr. Ilie Beu, medic 5 cor. Teodor R. Popescu, funcț. la „Albina” 3 cor. Ioan Rebegea, funcț. la „Albina” 2 cor. David Mohan, funcț. la „Albina” 3 cor. Șofroniu Roșca, funcț. la „Albina” 2 cor. Emil Vințederiu, funcț. la „Albina” 2 cor. N. Benția, funcț. la „Albina” 2 cor. Anghel Bena, funcț. la „Albina” 2 cor. Marius Peculea, funcționar la „Albina” 2 cor. Ioan Lăpădatu, dir. de bancă Sibiu 5 cor. Dr. V. Bologa, dir. școlii civ. de fete Sibiu 3 cor., iar ca răscump. onomastice 10 cor. Dr. Il. Pușcariu, arhimandrit Sibiu 5 cor. Dr. O. Ghibu, coreferent școlar, Sibiu 3 cor. Ștefan Stroia, protonotar com. Sibiu 3 cor. Dr. Eugen Piso, adv. Sibiu 10 cor. Dr. At. Marienescu, pensionist Sibiu 2 cor. Ioan de Preda, adv., răscump fel. de anul nou și onomastice 20 cor. Dr. Ioan Stroia, protopop Sibiu 3 cor. Victor Tincu, controlor cons. Sibiu 2 cor. Nicolau Zigre, secretar metropolitan 10 cor. Dr. Oct. Russu, adv., Sibiu 10 cor. Ștefan Moga, proprietar Sibiu 5 cor. Dr. Ioan Fruma, adv., Sibiu 10 cor. Iosif Popescu, dir. de bancă, Reghia 10 cor. Suma totală 204 cor. Sibiu, 3 Ian. n. 1912.

Biroul „Asociațiunii”.

— **Legea penală din America și criminalitatea.**

Presă americană, ținând cont de numărul îngrozitor de mare al crimelor întâmplate în America, a pornit o agitație foarte intensă pentru revizuirea codului penal și reformarea serviciului de siguranță. Insuș președintele Taft într'o vorbire în congres, a spus că felul cum se procedează față de cazurile criminale în America e o adevărată rușine pentru continent. În cei din urmă zece ani în Statele Unite au obvenit 86.934 de omoruri și abea 1149 criminali și-au luat pedeapsă; va se zică cam tot de șaptezecișicinci de cazuri câte unul. Serviciul de siguranță invocă ca circumstanță atenuantă faptul că în urma invaziunii din apus, în America au venit tot felul de elemene cari înmulțesc criminalii. Se așteaptă îndreptare și dela noua lege a imigrației. Răul înse se pare a fi mult mai înrădăcinat, decât să poată fi stărpit cu măsuri atât de sumare.

— **O mică observație.** Un domn care iscălește cu pseudonimul „Biciușcă” un articol din „Românul” de astăzi, intitulat „Fratele de poet reappare”, putea să iscălească cu numele adevărat: lichea, sau cum îl vor fi obemând. Nu din alt motiv, dar adevărata biciușcă se află în buzunarul junelui „frate de poet” și ea așteaptă să facă cunoștință mai deaproape cu usurpatorul numelui ei.

— **Verdi și nepotul său.** Marele compozitor italian Verdi a lăsat în urmă un nepot, pe Giuseppe Verdi, care era locotenent în armata italiană. La izbucnirea răboiului italo-turc a fost trimis cu regimentul pe câmpul de luptă. Cu prilejul unei ciocniri ce a avut loc în urmă, locotenentul a fost grav rănit. Se telegrafiază că rana lui e atât de primejdioasă încât va trebui să-i amputeze amândouă picioarele.

— **Scriitorii despre pușcărișii ruși.** Nu de mult se pornise o mișcare europeană a lumii culte pentru a face o intervenție la curtea din Petersburg în favorul nenorociților desmoșteniți cari tânjesc în omele rusești. Cruzimea și bestialitatea animalică cu care tratează directorii penitenciarelor pe nenorocitele victime ajunse la discreția lor, a dat loc la protestări unanime din partea lumii culte, și mai în urmă au venit înșiși scriitorii cari prin strălucirea geniului lor au încercat să dea acestor desmoșteniți o soartă mai bună, pentru realizarea căreia agitau mereu prin ziare. Scriitorul Corolenko, într'un articol al său descoperă actele revoltătoare ale directorilor de penitenciare din Pskov, care plătea anume un agent provocator ca să atâțe pe pușcăriși la revoltă îi pe urmă să-i tradeze, pentru a-i supune celor mai groaznice chinuri. Între pușcăriși era și unul Clemen-

MOBILE

la cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locul țe, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

tinoff pe care medicul îl declarase nebun și de care directorul vroia să scape cu orice preț, iar în scopul acesta îl supunea la tot felul de torturi. Pe unul Ivanov l-a bătut cu muele până a rămas mort. De astfel de acte nu se feresc nici paznicii, căci bat pe bieții prizonieri cu latul sabiei până îi lasă lungiți. Neputând să mai sufere cruzimile paznicilor și tratamentul neomenos al directorului, o sută cincizeci de pușcăriși s'au pus în grevă și au refuzat să mănânce ceva vreme de patru zile, în nădejdea că autoritățile vor ancheta plânsurile lor. Articolul din chestiune al scriitorului Corolenko a făcut pretutindeni mare senzație, dar dată fiind indolența și corupția care bântuie în viața publică rusească, o slabă nădejde de îndreptare.

— **Logodnă.** Dșoara Aurora Vidu din Hălmeagiu și d. Iuliu Lazar, învățător în Sânmărtin, își anunță logodna.

Felicitările noastre.

— **Pungași fără originalitate.** Se pare neobișnuit titlul din fruntea acestor șire dar l'am pus așa din următoarea împrejurare: Acum câteva săptămâni nește pungași au smuls geanta unui servitor de bancă în care erau mai multe mii de franci și sărind într'un automobil și-au pierdut urma. Cazul s'a întâmplat în Franța, dar săptămâna aceasta un domn din Berlin s'a gândit să-l copieze. Fusese pe vremuri funcționar la Bank & Industrie gesellschaft dar îl dăseră afară și de atunci pândea mereu să se răsbune pe usurpatorul său. La și găsit eri ieșind din bancă cu o geantă în care avea patru zeci mii de mărci și l'a invitat să facă drumul în tovărășie. Funcționarul a primit și au luat împreună un automobil. Când au ajuns în fața grădinei botanice, funcționarul a văzut ceva bani rostogolindu-se pe dușumeaua automobilului. S'a plecat să-i ridice și momentul acesta l'a folosit pungașul, aruncându-i un ghilț de sârmă în grumaz, ca să-l sugrumă. Noroc că sârma s'a împedecat în gulerul cămeșii și funcționarul a mai avut atâta prezență de spirit că a deschis ușa automobilului și a chemat după ajutor. Șoferul a oprit pe loc și au venit serginții cari punând mâna pe pungaș l'au dus la poliție.

— **Logodnă.** Lotiția Avnaam născ. Mărginean din Alba-Iulia și locotenentul Victor Domșa din Budapesta își anunță logodna.

Felicitările noastre.

— **Colectă pentru masa studenților din Brașov.** Primim următoarele: După ce câțiva foști elevi ai școlii comerciale rom. din Brașov, azi eliminați, au făcut abuz cu liste de colecte falsificate, adunând bani din public pentru masa studenților,

fără de a fi fost încredințați cu astfel de colecte și fără de-a fi administrat banii la casa mesei studenților noștri, — țin să aduc la cunoștința publică, — pentru curmarea acestor fel de abuzuri următoarele:

a) Subscrisa Direcțiune școlară a liberat și în anul acesta școlar liste de colectă pentru masa studenților, provăzute cu Nr. de înregistrare, cu stampila oficială a direcțiunii, cu subscrierea directorului Virgil Onițiu și cu indicarea numelui elevului încredințat cu colectarea; listele de colectă extradate și în circulație de prezent sunt următoarele: Nr. 53 la școlarul Oct. Pușcariu cl. VII gimn. Nr. 54. la Gh. Sglimbea cl. VII. Nr. 55 la Aur. Stana cl. VII. Nr. 56 la Nic. Colan cl. VI. Nr. 57 la Ioan Penția cl. VI. Nr. 58 la Stef. Popovici cl. VI. Nr. 59 la Ioan Moarcăș cl. VI. Nr. 59 la Aurel Drăgan cl. V. Nr. 60 la Ioan Ciucășel cl. IV. Nr. 61 la Damian Coltofean cl. III. Nr. 62 la Andr. B. Crăciun cl. VIII. Nr. 64 la Aurel Alexandrescu cl. VIII. Nr. 65 la Dum. Stăicu cl. VII. Nr. 66 la Eug. Mețian cl. IV. Nr. 67 la Nicolae Neguș cl. III com. Nr. 68 la Vas. Ludu cl. II. com. (această listă s'a confiscat și nulificat). Nr. 161 la Ioan Coltofean cl. IV reală.

b) Toți elevii numiți sunt îndatorați să înainteze listele de colectă la direcțiunea școlară până cel mult în 15 (28) Ianuarie 1912; c) Colectarea se poate face numai la credincioșii bisericii noastre și numai în cercul cunoștințelor elevului colectant. Aducând aceste la cunoștința Onoratului public, rugăm cu toată insistența pe binefăcătorii mesei studenților, ca ori ce listă de colectă ce li-s'ar prezenta de azi încolo într'u cât nu ar corespunde indicărilor date mai sus, să confişte și să urmărească pe prezentator ca pe un escroc ordinar. Și îndeosebi rugăm Onoratul public, ca să nu contribuie nici pe o listă, pe care o prezintă o persoană necunoscută. Numai dacă cineva cunoaște personal pe colectantul indicat pe listă, care trebuie să prezinte el însuși lista de colectă, să contribuie, — altfel nu!

Ori ce bunăcredință anticipată din partea publicului față cu colectanții necunoscuți este în dauna cauzei și spre stricarea școlărilor, ispițiți astfel de-a face abuz. Ori ce abuz — rog — să se aducă îndată și la cunoștința subscrisiei direcțiunii școlare.

Brașov, în 16 (29) Decembrie 1911. Direcțiunea școlărilor medii gr.-or. române din Brașov. **Virgil Onițiu**, director.

— † **Lazăr Trăilescu**, învățător gr. or. român în pensiuine, a repansat în Timișoara la 3 Ianuarie n., în vârstă de 80 de ani.

Odăhnească în pace!

— **Doamna Curie bolnavă.** Ziarele franceze aduceau mai zilele trecute știrile, că celebra savantă Mme Curie, cu a cărei roman de dragoste se făcuse atât șarmot lunile trecute, e greu bolnavă de apendicită. Boala a progresat atât de mult, încât operația a devenit inevitabilă. Această operațiune s'a și făcut cu deplin succes, dar ulterior s'a semnalat metamorfoza prin care a trecut apendicita și care dă medicilor motiv de serioasă îngrijorări, ce privește restabilirea deplină a celei femei.

— **Premii pentru aviațiune.** Cuceririle făcute de îndrăzneții aviatori asupra aerului, dau mereu prilej societăților și cluburilor de a stimula odată mai mult îndrăzneala acestor eroi disprețuitori de moarte. În luna trecută pe sfârșite încă s'au dat două premii mari pentru aviatori cari vor parcurge cea mai lungă distanță în aer fără opas. Cel dintâi a fost fixat de aeroclubul francez și s'a dat aviatorului Gobé — care a sburat în 27 Decembrie 740 kilometri fără întrerupere — la sumă de zece mii de franci. Al doilea a fost pus de revista „Femina” pentru femeile aviatore, și s'a dat doamnei Dutreix care a descris în aer o linie lungă de 254 kilometri.

Mișcare culturală și socială.

— **Petrecceri, concerte.** —

8 Ianuarie.

Concert în Checia. Corul bisericii gr. or. române invită la concertul urmat de dans ce va avea loc a doua zi de Crăciun (8 Ianuarie n.) în ospătăria dlui Petru Itineanțu. Inceputul la orele 7 și jum. seara.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Vasile Beleş, Chitighaz. Am primit 21 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.

Mihail Many, Orade. Am primit 7 cor. abonament pe evart. 1 1912.

Dumitru Bărsan, Teiuș. Am primit 14 cor. abonament pe Sem. I 1912.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și com.

VIENA.

DI A. MEDREA, absolvent de teologie, de prezent conservatorist de Viena, este rugat să-și comunice momentan adresa — dlui **V. Ch.** în Sibiu, Friedenfelsstrasse 25.

Leon Tolstol.

190

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de **A. C. Corbul.**

(Urmare).

— Nu sunt cai, făcu el; Am și spus-o lui Alpatici.
— Dar pentru ce nu sunt cai? întrebă prințesa.
— Pedeapsa lui Dumnezeu. Armata ni-a luat mulți și mulți au murit. Oamenii mor de foame, dar mite caii? Oamenii nu mănâncă decât odată la trei zile. Nu mai avem nimic; suntem săraci ca pământul.

Prințesa Maria îl ascultă cu băgare de seamă.

— Tăranii au sărăcit? Nu mai au pâne? întrebă ea.

— Dar pentru ce nu mi-ați spus mie nimic? Și nu se poate să le vin în ajutor? Voi face tot ce-mi stă în putință.

Prințesei îi părea ciudat că în astfel de clipe, când sufletul îi era plin de o așa durere, erau în lume bogați și săraci, și că bogații ar putea sta la îndoială să-i ajute pe cei săraci.

Ea știa că nici tatăl nici fratele ei n'ar fi stat la îndoială să-i ajute.

— Dar noi avem grîu?

— Grîul dtale o bine păstrat, făcu starostele cu mândrie, prințul nostru mi-a poruncit ca să nu-l vînd.

— Ei bine, împarte grîul la țărani, dă-le ce le trebuie; te autorizez să faci aceasta.

Dronușka nu răspunse, ci scoase un oftat greu.

— Împarte-le tot grîul și spune-le că ce e al nostru e și al lor. Nu ne pare rău de nimic.

— Oh! măicuță! ia-mi slujba, poruncește-mi să-ți

inapoez cheile, strigă deodată Dronușka. De douăzeci și trei de ani vă servesc, nu v'am făcut nici odată nici cel mai mic rău, vă rog, luați-mi slujba.

Prințesa Maria nu-l înțelegea. Ea-i spuse că nu s'a îndoit niciodată de credința lui și că ea va face ori și ce pentru el și pentru țărani.

După un ceas, Domnișoara o anunță pe prințesa că Dronușka și toți țărani se adunaseră după poruncile ei în jurul hambarelor și cereau să-i vorbească.

— Dar nu le-am spus să vină; am poruncit numai să li-se împartă pâne.

— Prințeso, îngerășule, goneste-i, nu te duce la ei, ești înșelată; Alpatici se va întoarce încurciud și vom pleca.

— Dar cine să mă înșele, și pentru ce?

— Nu știu... ascultă-mi sfatul; înreab'o și pe doica. Au spus că nu te vor asculta și nu vor pleca.

— Greșești... Eu nu le-am spus să plece. Chiamă-i pe Dronușka.

Starostele întări spusele cameristei. Tăranii se adunaseră din porunca prințesei.

— Nu m'ai înțeles; eu nu i-am convocat; ți-am spus numai să le dai pâne.

Starostele oftă și nu răspunse.

— Dacă dai porunca să plece, zise el în sfârșit, vor pleca.

— Nu, nu, merg să le vorbesc.

Și prințesa Maria ieși pe peron, cu toate sfaturile lui Dronușka și ale Doicei.

Mulțimea se îngheșui și moșcii își scoaseră căciulile din cap.

Prințesa Maria cu ochii plecați, și cu piciorul încrecat în fuste, înaintă spre ei. Avea în fața ei atâtea chipuri deosebite, și atâți ochi de culori diferite se aținteau pe obrazul ei, încât ea nu desluși pe nimeni, și

simțind nevoia să se adreseze tuturor în acelaș timp, nu știa cum să înceapă.

Dar conștiința că ea înfățișa pe tatăl și pe fratele ei, îi dete iar curaj și ea începu cuvântarea, cu toate că inima îi bătea cu putere.

— Sunt foarte fericită că ați venit... Dronușka mi-a spus că rășboiul v'a sărăcit... Pe toți ne-a lovit nenorocirea asta, și nu voi cruța nimic pentru a vă veni întru ajutor... Vreau să plec căci aici sunt în primejdie; inamicul se apropie... Vă dau tot, amicii mei, și vă rog să împărțiți grîul între voi. Nu voișea ca să muriți de foame. Și dacă vi-s'a spus că v'am dat grîul ca să rămâneți aici, nu este adevărat. Dimpotrivă, vă sfătuișea să fugiți și voi cu tot ce aveți și să veniți în satul nostru, lângă Moscova. Vă făgăduiesc locuință și pâne.

Tăranii numai oftau.

Toate acestea le fac în numele răposatului meu tată, care a fost pentru voi un bun stăpân, în acela al fiului său...

Ea tăcu, dar nimeni nu întrerupse tăcerea.

— Nenorocirea o simțim cu toți, vom împărți totul, ce e al meu va fi și al vostru, urmă ea cercetând fațele cari o înconjurau.

Toți ochii aceia aveau o singură expresie, pe care ea nu putea să o înțeleagă. Era curiozitate, devotament, recunoștință, sau teamă și neîncredere? Toate chipurile purtau însă aceeaș expresiune.

— Vă suntem foarte recunoscători pentru bunățata dvoastră, numai că noi nu putem lua grîul boerului, zise o voce la spatele mulțimei.

— Dar pentruce? întrebă prințesa Maria.

(Va urma.)

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

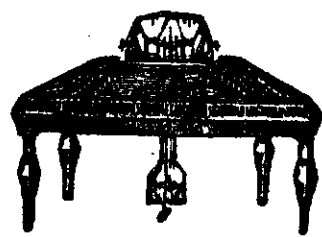
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot cânta și pe rare. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmonici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplăt. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

ANUNȚ.

La moara cu valț și sîte mînată cu motor gaz sugativ HP. 35 a băncii »AGRICOLA« din Hunedoara află aplicare un

mechanic

cu praxă,

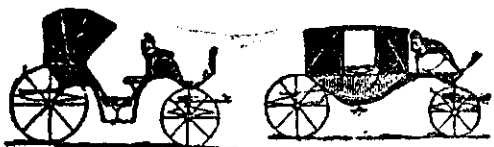
in cond'ții favorabile. — Tot acolo se primesc 1-2 învățacei de molar. Rugărilor să se adreseze la:

Direcțiunea băncii „AGRICOLA”
Hunedoara — Vajdahunyad.

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS”

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

KIRALY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiad—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de ferărie, șelărie și lustruire cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

Caut un

candidat de avocat

cu practică, pe lângă condițiuni favorabile

Dr. Ioan Maior,
advocat în Marosilye.

Cel mai frumos, mai elegant calendar pe 1912 e neapărat Calendarul

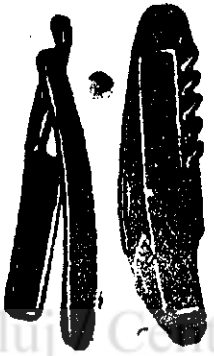
„Lumea ilustrată”

Conține 160 pag. cu bogate, variate și admirabile reușite ilustrațiuni și tipărit pe hârtie de lux — D-posit general: Librăria Ig. Herz, București, România. — Prețul Cor. 150. — Se află de vânzare și la »Librăria Tribunei«. — Porto 20 fileri.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și teacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc precum și cuțite de buzunar ș. a.

Pentru barbieri se ascut două bricuri gratuit dacă trimit 12 deodată

Comandele se execută prompt și conștiințios.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicării (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenței funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

In grădina de iarnă a

„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi de cele mai bune, cari mulțămesc o i-ce pretenții. — După teauru se capă a cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang. In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: Augustin Csermák,
hotelier.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procent de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzina și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzina și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plățire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminaire cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comerclală.

Palmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

In vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitate ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru coal*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Ma e aso timent în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — Faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

Importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

PEPINIERELE

VÁSÁRHELYI & HAIDU

BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și iferează cele mai alese s iuri: *Române*, *Franceze* și *Ungare* — Servesc cu cele mai renumite vițe de Delaware producătoare de el mai fin și bine plăut vin, recunos ut în lume. Comandele se efectuează prompt și în calitate inecșionabilă garantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România. Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, dezvoltate, cu rădăcini mai și viguroase ca de 2 ani, lăstar i crescuți p ste 50—100 cm. și p rta toiu în pe fec a st i e a sănătății, după cum testează certificatul din *Catalogul* mai recent, care va cere se trimite o i și cui gatis ș franco. — Fiind cererile foarte mari, grăbiți cu comenzile de pe acuma spre a putea avea varietățile dorite.

Pregătește: **butoaie, vane**

în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,

→ LIPOVA. ←

Cel mai mare magazin de blănărie!

ILIE ȘTEFLEA

Sibiu—Nagyssz ben, Grosser Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăle și căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințos. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,

VI, Ferencz-utca.

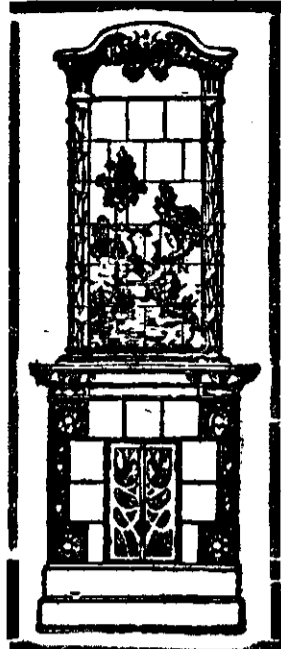
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru impletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolossvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

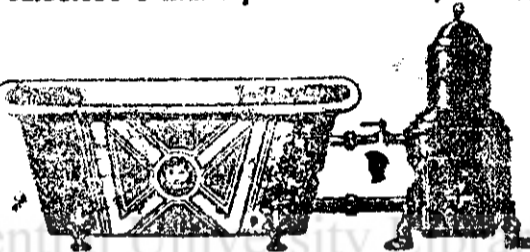
Carl Piffel, prima fabrică de obiecte de metal

Premiat de mai multe ori.

Telefon 184

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missita-utca sarkán Krausz-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinicherie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălzitoare și vane de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele stăzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.

Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Igaz Sándor,

mare depozit de ciasornies, diferite articole și giuvaerice de diamant, brilliantine, aur și argint.

Arad, Andrássy-tér (Palatul Minorităților).

Își recomandă bogatul său depozit, asortat cu diferite articole pentru

Cadouri de Crăciun.

Despărțământ separat pentru articole de prima calitate de argint de China

Ciasuri de părete cu sunet de harfă și de clopot, în diferite culori și formate elegante.

Prețuri de tot solid fixate.

Fondat la 1902.

Telefon Nr. 321.

In atenția omiculatorilor!

Ofert alții de pruni hosiieci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanică) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Puna e foarte mare, excepțional de dulce și gustoașă. Se coace spre sfârșitul lui August, și se poate folosi ca desert, pentru useat, la făcerea țuice și a slănișului. — Prunii mei nu se cădere frunzelor, (Polystigma rubrum) ca regulă alte soiuri la care în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost creat în diferite rânduri, cu premiul întâi din parterul lui. A fost premiat la expoziția milenară din Viena 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalia de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 medalia de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarși cu medalia de aur. Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdió,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

În atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimis gratis și franco.

„AGRICOLA”

SOCIETATE ECONOMICĂ PE ACȚII,
HUNEDOARA—VAJDAHUNYAD.

Cu începerea dela 1 Ianuarie nou primește

Depuneri spre fructificare,

pentru cari plătește

6% interese.

Darea o plătește institutul separat.

Starea depunerilor este de Cor. 750.000.—

Circulația anuală totală cca > 9,000.000.—

Cele mai moderne
mașini mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală

și mobilarea locuințelor, hotelor, spitalelor și școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

În tot acolo e cancelaria și fabrica monștră cu cele mai noi mașinării. —

Preluare de restaurant.

Aduc la cunoștința On. public din Arad și provincie, că am preluat restaurantul **Donnawell Fülöp**, din **Str. Fácán**, care se bucura de cel mai bun renume. — Năzuința mea va fi ca să mulțămesc pe deplin On. Public, cu **vânuri alese din poșori și mâncări reci și calde bine pregătite.** — Cu stimă:

Kokay János.

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Urf. Kasinó).

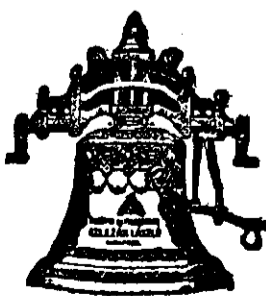

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințos

Fabrică
de clopote

Distinsă la expoziția universală din Paris.

Szlezák László

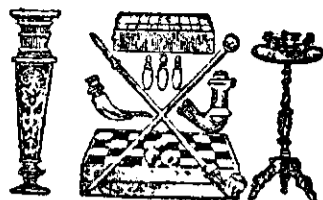
fabrică p. turnat clopote, accesorii de turnuri și stativele lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.

(Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric).

Se recomandă pentru executarea oricărui lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pe lângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe speșele proprii. Execuție solidă.

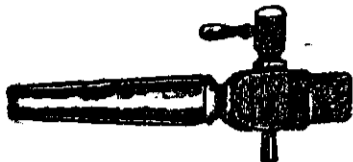
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare *totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cu ere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárváros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

Quirini Sándor

mare proprietar de vii în Șiria-VILÁGOS.
(Podgoria Arad).

Vinuri de masă.

din anul 1911 alb mustos, hecto	50	Cor.
1911 de dessert	52	»
1910 de masă	54	»
1909 de masă	56	»
1908 de masă	60	»
1908 de dessert	64	»
1906 rizling	80	»

Vinuri albe în butelii de $\frac{7}{10}$ litru.

anul 1885 bacator 1-80 C	anul 1906 furmint 1-20 C
1888 rizling 1-80 »	1906 rizling 1-20 »
1906 bacator 1-20 »	1906 leányka 1-30 »

Vinuri roșii.

din anul 1908, hectolitru	80	Cor.
1906, »	100	»

Vinuri roșii în butelii de $\frac{7}{10}$ litru.

din anul 1908 vin roșu 1— C, din 1906 1-80 C.

Vinuri de Muskotály în butelii de $\frac{7}{10}$ litru.

din anul 1905 muskatottonel . . . . . 1-80 Cor.

In preț se înțelege și butelia (sticla).

Băuturi spirtoase.

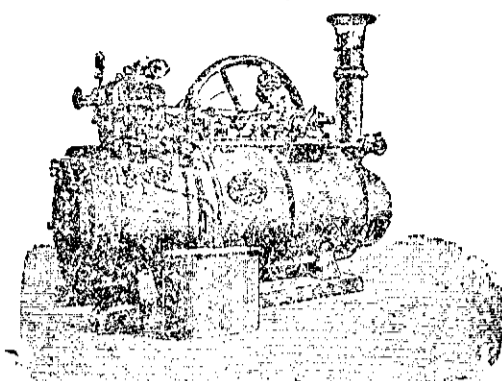
Rachiu de drojdii nou, hecto	180	Cor.
» » vechiu	200	»
» de prune nou	180	»
» » vechiu	200	»

Cognac de 3 ani $\frac{7}{10}$ butelie . . . . . 3 »

Prețurile sunt a-se înțelege după hectolitru cu livrarea din pivniță și cu ramburs. La dorință livrează vin și rachiu și în butelii. Butoaie dau împrumut pe 6 săptămâni, care se trimit îndărăpt franco la stația din Șiria.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înnoit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Johann Spiler fabricant de
cuptoare de lut.

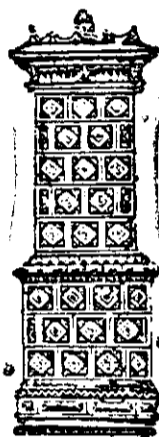
Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fierț cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VIRSET

strada

Kudritzker No 44-46

! Cea mai renumită !
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Vescecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piano excelente, covorașe, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

